

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CZWARTA SEKCJA

SPRAWA DEEG przeciwko POLSCE

(Skarga nr 39489/08)

WYROK

STRASBURG

21 września 2010 roku

Niniejszy wyrok jest ostateczny, jednakże może podlegać korekcie wydawniczej.

W sprawie Deeg przeciwko Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadając jako Komitet w składzie:

Giovanni Bonello, *Przewodniczący,*

Lech Garlicki,

Ján Šikuta, *sędziowie,*

oraz Fatoş Aracı, *Zastępca Kanclerza Sekcji,*

Obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 31 sierpnia 2010 roku,

Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 39489/08) przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, wniesionej do Trybunału na podstawie Artykułu 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności ("Konwencja") przez obywatela polskiego, Pana Wojciecha Deega ("skarżący"), dnia 11 sierpnia 2008 roku.

2. Skarżący był reprezentowany przez Panią B. Zwara, prawnika prowadzącego praktykę w Gdańsku. Rząd polski ("Rząd") był reprezentowany przez swojego Pełnomocnika, Pana J. Wołasiewicza z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. W dniu 15 czerwca 2009 roku Przewodniczący Czwartej Sekcji Trybunału zdecydował o zakomunikowaniu skargi Rządowi. Zgodnie z Protokołem Nr 14, skarga została przydzielona Komitetowi trzech sędziów.

4. W dniu 8 lutego 2010 roku Rząd przedłożył jednostronną deklarację, w której wezwał Trybunał do skreślenia skargi z listy spraw zgodnie z Artykułem 37 Konwencji. Skarżący wniósł sprzeciw.

FAKTY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

5. Skarżący urodził się w 1981 roku i obecnie przebywa w Areszcie Śledczym w Gdańsku.

A. Postępowanie główne

6. W dniu 26 listopada 1998 roku skarżący został zatrzymany pod zarzutem popełnienia rozboju. Następnie zostało wszczętych przeciwko niemu kilka postępowań karnych, prowadzonych pod nadzorem Prokuratora

Rejonowego w Gdańsku. Decyzją prokuratora z 12 kwietnia 1999 roku wszystkie zostały połączone do wspólnego rozpoznania.

7. W dniu 26 czerwca 1999 roku Prokurator Rejonowy w Gdańsku oficjalnie wszczął śledztwo przeciwko skarżącemu.

8. W dniu 25 października 2005 roku skarżący został postawiony w stan oskarżenia przed Sądem Rejonowym w Gdańsku pod wstępnym zarzutem.

9. Pierwsza rozprawa, wyznaczona na 24 stycznia 2006 roku, została odroczone ze względu na niestawiennictwo skarżącego i współoskarżonych.

10. W dniu 1 marca 2006 roku Sąd Rejonowy w Gdańsku uchylił areszt skarżącemu.

11. Dwie kolejne rozprawy, wyznaczone na 11 kwietnia i 17 maja 2006 roku, zostały odroczone z powodu niestawiennictwa skarżącego i współoskarżonych.

12. Decyzją Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 17 maja 2006 roku skarżący został ponownie tymczasowo aresztowany; jednakże na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Gdańsku, wydanego w innym postępowaniu karnym, skarżący rozpoczął odbywanie kary czterech lat pozbawienia wolności.

13. Podczas rozprawy, która odbyła się w dniu 6 lipca 2006 roku, sąd zarządził wykonanie opinii biegłych o stanie zdrowia psychicznego skarżącego.

14. W okresie między 31 sierpnia 2006 roku a 6 czerwca 2007 roku sąd przeprowadził siedem rozpraw, z czego trzy zostały odroczone (jedna z nich z powodu choroby skarżącego, podczas gdy pozostałe zostały odroczone, ponieważ nie było możliwe zapewnienie transportu skarżącego z zakładu karnego).

15. W dniu 3 sierpnia 2007 roku sprawa została przekazana innemu sędziemu, który przeprowadził pierwszą rozprawę w dniu 23 października 2007 roku.

16. Rozprawy zaplanowane na 14 i 18 grudnia 2007 roku zostały odroczone, ponieważ skarżący złożył wniosek o dostęp do akt sprawy.

17. Na rozprawie, która odbyła się dnia 19 grudnia 2007 roku, zostali przesłuchani świadkowie.

18. Rozprawa wyznaczona na 13 lutego 2008 roku została odroczone.

19. Kolejne rozprawy zostały przeprowadzone w dniach: 5 sierpnia, 17 października i 25 listopada 2008 roku oraz 15 stycznia 2009 roku.

20. W dniu 22 stycznia 2009 roku Sąd Rejonowy w Gdańsku wydał wyrok skazujący skarżącego na karę 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności. Skarżący odwołał się od wyroku.

21. W dniu 26 czerwca 2009 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku utrzymał w mocy wyrok sądu I instancji.

B. Postępowanie na podstawie Ustawy z 2004 roku

22. W dniu 11 kwietnia 2008 roku skarżący wniósł skargę do Sądu Okręgowego w Gdańsku na podstawie Artykułu 5 Ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki („Ustawa z 2004 roku”). Skarżący żądał wydania orzeczenia stwierdzającego, iż długość postępowania przed Sądem Rejonowym w Gdańsku była nadmierna oraz przyznania zadośćuczynienia w kwocie 10,000 złotych (PLN).

23. Dnia 10 czerwca 2008 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił skargę. Sąd zauważył, iż długości postępowania w sprawie skarżącego nie można uznać za nierozsądną. Nadto stwierdził, iż sąd prowadzący proces nie może brać odpowiedzialności za opóźnienia spowodowane niestawiennictwem świadków. Odwołał się również do zawilości sprawy i liczby świadków oraz uznał, że postępowanie było prowadzone rzetelnie.

II. ODPOWIEDNIE PRAWO KRAJOWE I PRAKTYKA

24. Odpowiednie prawo krajowe i praktyka dotyczące środków zaskarżenia przewlekłości postępowania sądowego, w szczególności odpowiednie postanowienia Ustawy z 2004 roku, są określone w decyzjach Trybunału w sprawach: *Charzyński przeciwko Polsce*, skarga nr 15212/03 (dec.), §§ 12-23, ECHR 2005-V oraz *Ratajczyk przeciwko Polsce*, skarga nr 11215/02 (dec.), ECHR 2005-VIII, a nadto w wyroku w sprawie *Krasuski przeciwko Polsce*, skarga nr 61444/00, §§ 34-46, ECHR 2005-V.

PRAWO

I. WNIOSEK RZĄDU O SKREŚLENIE SKARGI Z LISTY SPRAW NA PODSTAWIE ARTYKUŁU 37 KONWENCJI

25. W dniu 8 lutego 2010 roku Rząd przedłożył jednostronną deklarację podobną do tej w sprawie *Tahsin Acar przeciwko Turcji* ((wstępny sprzeciw) [GC], nr 26307/95, ECHR 2003-VI) oraz poinformował Trybunał, że jest gotów zaakceptować, iż nastąpiło naruszenie prawa skarżącego z Artykułu 6 ust. 1 Konwencji poprzez przewlekłość postępowania, w które skarżący był zaangażowany. Rząd zaproponował kwotę 5,000 złotych tytułem zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową (równowartość w przybliżeniu 1,250 euro (EUR)). Rząd wezwał Trybunał do skreślenia skargi z listy spraw zgodnie z Artykułem 37 Konwencji.

26. Skarżący nie wyraził zgody na propozycję Rządu. Uważał, że zaoferowana kwota nie stanowi wystarczającego zadośćuczynienia za szkodę, jaką poniósł, wobec czego zwrócił się z prośbą do Trybunału o kontynuację rozpatrywania skargi.

27. Trybunał zauważa, jak stwierdzał to już wielokrotnie, że właściwe jest w pewnych okolicznościach skreślenie skargi lub jej części zgodnie z Artykułem 37 ust. 1 lit. c Konwencji na podstawie jednostronnej deklaracji pozwanego Rządu, nawet jeśli skarżący chce, aby rozpatrywanie jego sprawy było kontynuowane. Zależy to od konkretnych okoliczności, czy jednostronna deklaracja stanowi wystarczającą podstawę do uznania, że poszanowanie praw człowieka w rozumieniu Konwencji i jej Protokołów nie wymaga od Trybunału dalszego rozpatrywania sprawy (zob. wyżej wymienioną sprawę *Tahsin Acar*, § 75 oraz *Melnic przeciwko Mołdawii*, skarga nr 6923/03, § 22, wyrok z dnia 14 listopada 2006 roku).

28. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, kwota zaproponowana w jednostronnej deklaracji może być uznana za wystarczającą podstawę do wykreślenia skargi lub jej części z listy spraw. W związku z tym Trybunał weźmie pod uwagę zgodność kwoty zaproponowanej przez Rząd z kwotami przyznawanymi w podobnych sprawach, dotyczących długości postępowania, mając na względzie zasady, jakie stworzył dla określenia status ofiary i oceny wysokości odszkodowania niepieniężnego, zasądzanego w przypadku stwierdzenia naruszenia wymogu rozsądnego czasu postępowania (zob. wyroki Wielkiej Izby w sprawach: *Cocchiarella przeciwko Włochom* [GC], skarga nr 64886/01, §§ 85-107, ECHR 2006-...; *Scordino przeciwko Włochom* (nr 1) [GC], skarga nr 36813/97, §§ 193-215, ECHR-2006-...; oraz decyzję w sprawie *Dubjakova przeciwko Słowacji* (dec.), skarga nr 67299/01, 10 października 2004 roku).

29. Mając na względzie fakty i przyczyny podane powyżej, w szczególności zaproponowaną wysokość odszkodowania, która jest znacznie niższa niż ta, jaką Trybunał przyznałby w podobnych sprawach, Trybunał stwierdza, że Rząd nie przedstawił oświadczenia, które byłoby wystarczającą podstawą do stwierdzenia, iż poszanowanie praw człowieka w rozumieniu Konwencji i jej Protokołów nie wymaga dalszego rozpoznawania sprawy przez Trybunał. (zob. *a contrario*: *Spółka z o.o. WAZA przeciwko Polsce* (skreślona), skarga nr 11602/02, 26 czerwca 2007 roku).

30. Wobec powyższego, Trybunał odrzuca prośbę Rządu o skreślenie skargi z listy spraw na podstawie Artykułu 37 Konwencji oraz będzie prowadził odpowiednio badanie dopuszczalności i meritum skargi.

II. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁU 6 UST. 1 KONWENCJI Z POWODU NIEROZSĄDNEJ DŁUGOŚCI POSTĘPOWANIA

31. Skarżący podniósł zarzut, że długość całego postępowania karnego była niezgodna z wymogiem “rozsądnego terminu”, określonym w Artykule 6 ust. 1 Konwencji, który brzmi następująco:

“Przy rozstrzyganiu... zasadności każdego oskarżenia w wytoczonej przeciwko niemu sprawie karnej, każdy ma prawo do ... rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez ... sąd...”

32. Rząd nie przedstawił uwag dotyczących meritum sprawy.

33. Okres podlegający rozpatrzeniu rozpoczął się dnia 26 listopada 1998 roku od zatrzymania skarżącego i zakończył się 26 czerwca 2009 roku. Tym sposobem postępowanie trwało dziesięć lat i siedem miesięcy w dwóch instancjach.

A. Dopuszczalność skargi

34. Trybunał odnotowuje, iż skarga nie jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu Artykułu 35 ust. 3 Konwencji. Zauważa również, że nie jest niedopuszczalna z jakichkolwiek innych powodów. Mając na uwadze powyższe, musi być uznana za dopuszczalną.

B. Meritum skargi

35. Trybunał przypomina, że rozsądna długość postępowania musi być oceniana w świetle okoliczności danej sprawy, a nadto z uwzględnieniem następujących kryteriów: złożoność sprawy, zachowanie skarżącego i właściwych władz oraz wagi interesu skarżącego realizowanego w danym sporze (zob. m.in. wyrok Wielkiej Izby w sprawie *Frydlender przeciwko Francji* [GC], skarga nr 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).

36. Trybunał wielokrotnie stwierdzał naruszenie Artykułu 6 ust. 1 Konwencji w sprawach dotyczących kwestii podobnych do podnoszonych w niniejszej sprawie (zob. wyżej wymieniona sprawa *Frydlender*). Nadto Trybunał uważa, iż oddalając skargę skarżącego na przewlekłość postępowania w jego sprawie, Sąd Okręgowy w Gdańsku nie zastosował standardów, które były zgodne z zasadami zawartymi w orzecznictwie Trybunału (zob. *Majewski przeciwko Polsce*, skarga nr 52690/99, § 36, wyrok z dnia 11 października 2005 roku).

37. Po zbadaniu wszystkich przedłożonych materiałów, Trybunał jest zdania, że Rząd nie przedstawił żadnych faktów lub argumentów zdolnych przekonać Trybunał do podjęcia innego rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie. Uwzględniając swoje orzecznictwo w tym zakresie, Trybunał uznaje, iż w niniejszej sprawie długość postępowania była nadmierna i nie spełniała wymogu “rozsądnego terminu”.

Doszło więc do naruszenia Artykułu 6 ust. 1.

III. POZOSATAŁE ZARZUTY NARUSZENIA KONWENCJI

38. Skarżący podniósł także zarzut nadmiernej długości aresztu, zarządzonego w toku postępowania karnego. Powołał się na Artykuł 5 ust. 3 Konwencji, który w omawianym zakresie stanowi, co następuje:

“Każdy zatrzymany lub aresztowany zgodnie z postanowieniami ust. 1 lit. c niniejszego ... ma prawo być sądzony w rozsądnym terminie albo zwolniony na czas postępowania. Zwolnienie może zostać uzależnione od udzielenia gwarancji zapewniających stawienie się na rozprawę.”

39. Trybunał zauważa, że tymczasowe aresztowanie skarżącego zostało ostatecznie przerwane w dniu 2 marca 2006 roku (zob. par. 10 powyżej). Mimo to został następnie ponownie zarządzonego dnia 17 maja 2006 roku, a jednocześnie skarżący rozpoczął odbywanie kary pozbawienia wolności, wymierzonej mu w innym postępowaniu karnym (zob. par. 12 powyżej). Ten ostatni okres wykracza poza zakres Artykułu 5 ust. 3 Konwencji, wobec czego w tej części skarga jest oczywiście bezzasadna i musi być odrzucona zgodnie z Artykułem 35 ust. 3 i 4 Konwencji. W odniesieniu do poprzedniego okresu Trybunał zauważa, że skarżący złożył skargę po upływie określonego w Konwencji sześciomiesięcznego terminu do wniesienia skargi, dlatego skarga zostaje odrzucona zgodnie z Artykułem 35 ust. 1 i 4 Konwencji.

40. Wreszcie, skarżący zarzucił, iż został pozbawiony prawa do odwołania się od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku, oddalającego jego skargę na przewlekłość postępowania. Przywołał Artykuł 13 Konwencji, który w omawianym zakresie brzmi następująco:

“Każdy (...) ma prawo do skutecznego środka odwoławczego do właściwego organu państwowego (...)”

41. Na wstępie Trybunał przypomina, iż niejednokrotnie stwierdzał, że Ustawa z 2004 roku, ogólnie rzecz biorąc, zapewnia skarżącemu skuteczny środek odwoławczy pod względem skargi na przewlekłość postępowania (zob. wyżej wymieniona sprawa *Charzyński przeciwko Polsce* (dec.)). Sam fakt, iż skarga w świetle Ustawy z 2004 roku rozpatrywana jest przez sąd jednej instancji, nie czyni jej nieskutecznym środkiem w rozumieniu Artykułu 13 Konwencji. Co więcej, skarżący może wnieść kolejne skargi w odstępie roku od złożenia ostatniej z nich, co nie wydaje się być nieuzasadnionym ograniczeniem (zob. *Hermanowicz przeciwko Polsce*, skarga nr 44581/08, § 39, wyrok z dnia 24 listopada 2009 roku).

42. W świetle powyższego Trybunał uznaje, iż w okolicznościach niniejszej sprawy nie można stwierdzić, że nie przestrzegano prawa skarżącego do skutecznego środka odwoławczego na podstawie Artykułu 13 Konwencji. Wynika z tego, że ta część skargi jest oczywiście bezzasadna i jako taka podlega odrzuceniu zgodnie z Artykułem 35 ust. 3 i 4 Konwencji.

IV. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

43. Artykuł 41 Konwencji stanowi:

“Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie niniejszej konwencji lub jej protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie”.

A. Odszkodowanie

44. Skarżący domagał się kwoty 20,000 euro (EUR) z tytułu szkody niemajątkowej.

45. Rząd nie wyraził swojego stanowiska w tej kwestii w wyznaczonym terminie.

46. Trybunał, orzekając na zasadzie słuszności, przyznaje skarżącemu kwotę 6,000 EUR z tytułu szkody niemajątkowej.

B. Koszty i wydatki

47. Skarżący domagał się również kwoty 4,000 EUR tytułem kosztów i wydatków poniesionych w postępowaniu przed Trybunałem.

48. Rząd nie zajął stanowiska w tej kwestii w wyznaczonym terminie.

49. W świetle orzecznictwa Trybunału, skarżący jest uprawniony do zwrotu kosztów i wydatków jedynie w takim zakresie, w jakim zostało wykazane, że faktycznie i koniecznie zostały one poniesione oraz że były rozsądne co do kwoty. W przedmiotowej sprawie, mając na względzie posiadane informacje oraz powyższe kryteria, Trybunał uznaje za właściwe przyznać skarżącemu, który był reprezentowany przez prawnika, kwotę 900 EUR z tego tytułu.

C. Odsetki za zwłokę

50. Trybunał uznaje za właściwe, aby odsetki za zwłokę były oparte na marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego, powiększonej o trzy punkty procentowe.

Z TYCH WZGLĘDÓW TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE:

1. *Oddala* wniosek Rządu o skreślenie skargi z listy spraw;
2. *Uznaje* skargę dotyczącą przewlekłości postępowania za dopuszczalną, a pozostałą część skargi za niedopuszczalną;
3. *Stwierdza*, że nastąpiło naruszenie Artykułu 6 ust. 1 Konwencji.
4. *Stwierdza*,
 - (a) że pozwane Państwo ma zapłacić skarżącemu w terminie trzech miesięcy kwotę 6,000 EUR (sześć tysięcy euro) z tytułu szkody niemajątkowej oraz 900 EUR (dziewięćset euro) tytułem kosztów i wydatków, plus wszelkie podatki, jakie mogą podlegać naliczeniu, po kursie złotego obowiązującym w dniu rozliczenia;
 - (b) że po upływie powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty, od powyższych kwot winny zostać naliczone odsetki zwykłe według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego, powiększonej o trzy punkty procentowe.
5. *Oddala* pozostałą część żądania skarżącego o słuszne zadośćuczynienie.

Sporządzono w języku angielskim i notyfikowano na piśmie w dniu 21 września 2010 roku, zgodnie z Regułą 77 ust. 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Fatoş Araci
Zastępca Kanclerza

Giovanni Bonello
Przewodniczący